

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapă locală, 17 februarie 2017

Clasa a VII-a – MINORITĂȚI

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timp de lucru: 3 ore.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Total: 120 de puncte.

SUBIECTUL I – Lectura

50 de puncte

Citește, cu atenție, următoarele texte și răspunde corect tuturor cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

A.

«Moș Timofte agăță clopotul la locul lui, într-un ungher *ferit* al coridorului, dar nu părăsi imediat clădirea școlii pentru a-și începe inspecția prin curte și grădină, cum făcea de obicei. Rămase în ungherul lui, pe coridor, preocupat să-și curețe și să-și umple luleaua, dar de fapt cu ochii și cu atenția fixată spre ușa cancelariei. Voia să schimbe o vorbă cu profesorul de geografie și naturale, dirigintele clasei a opta. Îl cunoștea bine, de pe vremea când, tânăr și cu părul blond *răzvrătit*, cu mișcări de o rară agilitate și siguranță, cu priviri vesele și deschise, urcase pentru prima oară scările liceului pentru a-și începe apostolatul. Fusese prima călăuză a noului dascăl prin labirintul școlii. Era glumeț tânărul, nu pierdea niciun prilej de glumă, și se cățăra pe toate movilele, și se strecura prin toate gropile și șanțurile, și se interesa de fiecare pom și de fiecare arbore: se simțea în el setea de a cunoaște, de a se familiariza cu noua sa țară, pentru că așa numise el școala și domeniile ei:

— O adevărată țară e școala asta, țară în care nu se poate să nu te simți bine...

— Cum s-ar spune, îi replicase paznicul, ați vrea să hălăduiți pe aici... Nu știu cine îmi spune mie că ar fi un lucru bun...

— Profesorul tânăr și blond, cu mers *sprinten* și priviri vesele, nu-i răspunse imediat. Tăcuse o vreme, tăcere grea, care consfințea pesemne o hotărâre grea. Când se întoarse cu fața spre paznic, avea un luciul straniu în priviri, care ascundea pesemne și durerea unei mari despărțiri:

— Da... spusese el. Îmi voi arunca o rădăcină aici, sau o ancoră, nu știu nici eu. Dar nu ca să hălăduiesc. Și fiindcă m-ai înduișat cu *bun venit*ul dumatăle, îți voi spune și eu ce simt acum... Nu vreau altceva decât să am elevi cu priviri senine, care să învețe, înainte de orice, să iubească țara, lumea și viața... Asta e ceea ce trebuie și ceea ce vreau să predau aici... Dar profesorul care ieșea pe ușa cancelariei trezindu-l din amintire pe moș Timofte era un omuleț slab, puțintel încovoiat, cu capul pleșuv, doar două smocuri de păr, ca două cornițe

B.

„Preocupat de proiectarea unui alt urcuș, apoi a altuia, profesorul uită să *îmbătrânească*. Devine mai atent la analiza etapelor parcurse anterior pentru proiectarea noului urcuș, cu examinarea factorilor implicați în remodelarea urcușului, parcă tot mai mulți și mai virulenți de fiecare dată, dar știe, dorința e mai puternică decât știința, că puterile trebuie să-l țină și vârful trebuie atins. *Îndoiala* își are locul și rostul numai în privința alegerii traseului, căci totdeauna sînt posibile alte trasee, fiecare cu avantajele și dezavantajele lui, dar nu în privința reușitei. Credința este partea cea mai rezistentă a proiectelor lui. Credința în ceea ce a proiectat, credința în cei cu care formează echipă, credința că aceștia nu se vor opri din urcuș dacă, dintr-un motiv sau altul, el, profesorul, nu va mai participa la urcuș. Important e ca echipa să ajungă. Și deodată află că a *îmbătrînit*(...) O viață întreagă urcase pentru a-i învăța pe alții tehnica urcușului, deprinsă de la alți profesori și perfecționată cu fiecare nou urcuș, bucuria de a urca. De câte ori au auzit de la el răspunsul unui alpinist la întrebarea de ce a ținut să urce Everestul: Pentru că există! Această bucurie e superioară celei din vârful muntelui, dominată de frumuseți exterioare; incluzînd bucuria victoriei finale, bucuria urcării se manifestă prin retrăirea întregului urcuș, cu toate ale lui. Bucuria care cultivă nevoia de a urca.”

albe, îi acopereau tâmpilele și fața lui uscată, plină de cute, ca o mască de pergament, era aceea a unui om care nu se întorsese cu spatele la viață, ci o înfruntase pieptiș. Mișcările îi erau obosite, bătrânețea îi cam amețise gleznele, nici glumele nu-l mai atrăgeau ca altădată; ba se mai întâmpla uneori ca vreun elev fără minte și inimă să încerce să-l tulbure în timpul lecțiilor, dar în întreg orașul nu era un altul care să se bucure de mai multă stimă, și niciun alt profesor nu fusese mai iubit și mai ascultat ca dânsul, în aproape patru decenii de apostolat, și nici un altul nu primea mai multe semne de recunoștință din partea foștilor elevi și absolvenți ai școlii. Toate acestea pentru că vreme de patruzeci de ani rămăsese fidel unui legământ tineresc făcut într-o zi oarecare de toamnă.

Moș Timofte porni încet pe urmele profesorului. Nu-i era teamă că nu-l va ajunge. Știa că înainte de a intra în clasă se va opri în fața ușii și câteva clipe va sta nemișcat și gânditor. Toți îi cunoșteau obiceiul, dar nimeni nu cutezase să-l întrebe la ce se gândește în acele clipe. Nici chiar moș Timofte, care-l surprinsese de nenumărate ori în această atitudine; cu atât mai mult cu cât avea credința că profesorul era atât de preocupat de gândurile lui încât nici nu-l zărea.

„A treia... a cincea... calculă moș Timofte urmărind mersul profesorului. A șasea... Acum e-acum... A opta...”

Profesorul se opri chiar în fața ușii. Închise ochii și văzu dintr-o dată clasa, liniștită, cu fiecare elev la locul lui, îi trecu pe toți în revistă, îi mai privi o dată, zâmbi câtorva care-l umpleau mereu de bucurii, dar brusc toate chipurile se dizolvă în întuneric, rămânând unul singur: chipul unui elev speriat, nesigur, căutând mereu în jurul său, parcă după ajutor. Profesorul deschise ochii și clătină din cap nedecis. Oare ce se întâmpla cu acel elev? Ce adevăr purta? îl speriasse sau îl nedreptățise cândva cu o nota proastă sau era un elev slab, neajutorat, un derbedeu oarecare? [...]

Profesorul zâmbi în urma lui moș Timofte, zâmbi în felul său, proptindu-și bărbia în pumni și clătinând din cap. Un fluierat sacadat, imperceptibil îi acompania gestul. Dar nu rămase multă vreme astfel. Cu o mișcare leneșă îndepărtă catalogul, apoi se sculă de la catedră și, plimbându-se prin fața băncilor, se adresă cu voce tare elevilor:

— M-am gândit să facem astăzi o călătorie printr-o lume pe care o cunoașteți încă foarte puțin, o lume ascunsă, obscură, misterioasă, care se pare că-i interesează foarte mult pe unii dintre voi... Da... Să încercăm să pătrundem pentru câțiva timp în lumea peșterilor... Victor se uită în jur. Toți cireșarii își scosese caietele de note. Erau numai ochi și urechi. Apoi își aruncă privirile spre profesor și acesta i le întâlni și îi răspunse cu un zâmbet părintesc, cald, aproape duios. Călătoria îi purta pe ascultători într-o lume fantastică, ispititoare, plină de miracole.[...] Creioanele încremeniseră de multă vreme în mâini. Ultimele cuvinte fuseseră rostite, dar imaginile, o dată închipuie, se repetau în mintea tuturor ca ecourile peșterilor.»

Constantin Chiriță, *Cireșarii*

Mihaela Mudure, „*Puritani și... puritani*”, în revista Vatra veche, nr.10/2015

a. Înțelegerea textului ficțional / nonficțional – 18 puncte

1. Găsește în textele de mai sus câte un fragment care indică o posibilă calitate a profesorului . **9 puncte**
2. Explică în 4-6 rânduri următorul fragment din textul al doilea: *Credința este partea cea mai rezistentă a proiectelor lui. Credința în ceea ce a proiectat, credința în cei cu care formează echipă, credința că*

aceștia nu se vor opri din urcuș dacă, dintr-un motiv sau altul, el, profesorul, nu va mai participa la urcuș. Important e ca echipa să ajungă.

9 puncte

b. Scrierea despre textul ficțional/nonficțional – 22 de puncte

Prezintă, într-o compunere de 20-25 de rânduri (200 – 250 de cuvinte), portretul profesorului, valorificând informațiile din ambele texte-suport.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- să evidențiezi două modalități diferite de realizare a portretului;
- să exemplifici aceste modalități cu exemple din textele-suport;
- să comentezi rolul timpului prezent- trecut în conturarea portretului;
- să ai conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate.

REDACTARE: pentru (b) vei primi **10 puncte**, repartizate astfel: *unitatea compoziției – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; ortografia – 2 puncte* (0-1 greșeli – 2 p.; 3 greșeli – 1 p.; peste 4 greșeli – 0 p.); *punctuația și așezarea în pagină – 1 punct; creativitate și originalitate – 1 punct.*

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii **10 puncte**

Redactează un text de 15-20 de rânduri (150 – 200 de cuvinte), în care să-ți exprimi opinia despre faptul că moș Timofte nu îl deranjează pe profesor când acesta se oprește în fața ușii, înainte de a intra în clasă.

Pentru a obține punctajul maxim, vei avea în vedere:

- să formulezi o opinie în legătură cu atitudinea lui moș Timofte în relația cu profesorul;
- să susții părerea formulată, folosind elemente din textele suport și din experiența ta de viață/ de lectură;
- să valorifici trăsăturile textului argumentativ;
- să respecți limita de spațiu.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării **50 de puncte**

1. Transcrie, din textele date, cinci cuvinte care conțin diftongi, triftongi sau vocale în hiat. **5 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *...pentru a-și începe inspecția...* **5 puncte**
3. Selectează, din primul text, două cuvinte compuse și din al doilea text trei cuvinte derivate. **5 puncte**
4. Precizează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în textele date. **5 puncte**
5. Introdu, în enunțuri proprii, predicatele: *este răzvrătit, să îmbătrânească* și precizează felul acestora. **5 puncte**
6. Construiește un enunț în care să folosești verbul din exemplul selectat din primul text la o altă diateză: *Ultimele cuvinte fuseseră rostite...* **5 puncte**
7. Precizează ce parte de vorbire este cuvântul subliniat din structura: *... vreme de patruzeci de ani rămăsese fidel unui legământ tineresc făcut într-o zi oarecare de toamnă.* **5 puncte**
8. Transcrie o expresie verbală impersonală din oricare text. **5 puncte**
9. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din enunțul *Credința este partea cea mai rezistentă a proiectelor lui.* **5 puncte**
10. Alcătuiește un enunț în care substantivul **profesor** să fie în cazul genitiv și să aibă funcția sintactică de nume predicativ. **5 puncte**